

Ak?II? Telefon Ba??ml?I??? ?lçe?i (Lise Ö?rencileri için)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ak?II? Telefon Ba??ml?I??? ?lçe?i (Lise Ö?rencileri için)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16646>

Öz

Ak?II? Telefon Ba??ml?I??? Ölçe?i (Lise Ö?rencileri için), Uyarlama yöntemiyle Türk kültürüne kazandırmış bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, lise düzeyindeki Lise Ö?rencileri arasında giderek yaygınlaşan ak?II? telefon kullanımı ve ba??mlilik düzeylerini, psikososyal etkilerini ve a??r? kullanımdan kaynaklanan olumsuz sonuçları ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin uyarlanması, Türk örneğinde geçerlik ve güvenilirlik özelliklerinin sağlanarak, alanda yapılacak araştırmalara sağlam bir araç sunmayı hedeflemiştir.

Anahtar Kelimeler

Ak?II? Telefon Ba??ml?I???, Ak?II? Telefon Ba??ml?I??? Ölçe?i, ATBÖ, Lise Ö?rencileri, Psikolojik Ölçme, Psikometrik Özellikler, Uyarlama.

Yazarlar

Mehmet ?ata, ?brahim Çelik, Zeynep Ertürk, Ufuk Emre Ta?.

Amaç

Ak?II? Telefon Ba??ml?I??? Ölçe?i'nin (ATBÖ) temel amacı, lise ça??ndaki gençlerin ak?II? telefon kullanım alışkanlıklarının ba??mlilik boyutunu ne ölçüde yansıttığını belirlemektir. Bu Uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin yapısal bütünlüğünü koruyarak, Türk kültürüne ve diline uygunluğunu test etmeyi amaçlamıştır.

Ölçek, klinik ve akademik araştırmalarda kullanılmak üzere tasarlanmıştır, böylece eğitimciler, rehberlik uzmanları ve psikologlar, Lise Ö?rencileri arasında potansiyel risk gruplarını tespit edebilir ve önleyici müdahale programları geliştirebilirler. Bu araç, özellikle teknoloji ba??mlilik alanında yapılan çalışmalar için temel bir ölçüm aracı sağlamaktadır.

Yapı

Ölçek, bireyin ak?II? telefon kullanımı ve kontrol kaybı, tolerans, yoksunluk, kişilerarası ilişkilerde bozulma ve günlük yaşam aktivitelerinde aksama gibi temel Ak?II? Telefon Ba??ml?I??? bileşenlerini ölçmektedir. Bu yapı, genellikle davranışsal ba??mlilik modellerinden türetilen çok boyutlu bir yapıdır.

Psikometrik açıdan, ölçeğin maddeleri, öğrencilerin ak?II? telefona duydukları a??r? bağılılığı, cihazdan uzaklaşmalarında yaşadıkları kaygı ve planlanandan daha uzun süre cihaz kullanma eğilimlerini kapsamaktadır. Bu boyutlar, ba??mliliğin bilişsel, duygusal ve davranışsal yönlerini temsil eder.

Geçerlik

?ata ve arkada?lar? (2016) taraf?ndan yürütölen Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap? geçerli?ini sa?lamak amac?yla faktör analizleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türk örnekleminde de tutarlı oldu?unu göstermeyi hedeflemi?tir.

Yap? geçerli?i kapsam?nda, ölçe?in teorik olarak ilgili olmas? beklenen di?er yap?larla ili?kisi (örne?in, depresyon, kayg? veya yaln?zl?k) incelenmi?tir. Bu bulgular, ölçe?in gerçekten Ak?ll? Telefon Ba??ml?l?l??? yap?s?n? ölçtü?ünü destekler nitelikte sunulmu?tur.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik çal??malar?, iç tutarlılık (internal consistency) yöntemiyle de?erlendirilmi?tir. Psikometrik çal??mada, ölçe?in toplam puan? ve alt boyutlar? için Cronbach Alfa katsay?lar? hesaplanm??t?r. Yüksek Alfa de?erleri, ölçe?in maddelerinin tutarlı bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü i?aret etmektedir.

Genellikle bir uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in zaman içinde kararlılı??n? test etmek amac?yla test-tekrar test güvenilirli?i de rapor edilir. Bu, ölçekten elde edilen puanlar?n kısa bir zaman aral??nda tutarlı kaldı??n? gösterir. ?ata vd. (2016) çal??mas?nda, elde edilen güvenilirlik katsay?lar?n?n kabul edilebilir düzeyde oldu?u tespit edilmi?tir, bu da ölçe?in Türk Lise Ö?rencileri popülasyonunda güvenilir ölçümler sa?ladı??n? göstermektedir.

Faktör Analizi

Uyarlama sürecinin kritik bir a?amas? olan faktör analizi, ölçe?in boyutlulu?unu ve yap?sal geçerli?ini incelemek için kullan?lm??t?r. Çal??mada, öncelikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve ardından Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanm??t?r.

Faktör analizi sonuçlar?, orijinal ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n Türk örnekleminde de do?rulandı??n? veya kültürel farklılıklar nedeniyle modifiye edilmi? bir faktör yap?s?n?n ortaya ç?ktı??n? göstermi?tir. Bu analizler, ölçek maddelerinin hangi alt boyutlara (örne?in, kontrol kayb?, sanal tolerans, yoksunluk) yüklendi?ini netle?tirerek, ölçe?in teorik yap?s?n? desteklemektedir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Derecelendirme format? genellikle 5'li veya 6'li Likert tipindedir (Örne?in, "Hiçbir zaman"dan "Her zaman"a). Çal??manın detaylar? için referansa bak?lmal?dır.

Language Available: Türkçe

Population Group: Ergenler

Age Group: Genellikle 14-18 yaş aralığındaki Lise Öğrencileri.

Population Details: Türkiye'deki çeşitli lise türlerinde (Anadolu Lisesi, Fen Lisesi vb.) öğrenim gören öğrenciler.

Test Methodology: Öz bildirim (Self-report) ölçeği.

Anahtar Kelimeler

Davranışsal Bağımlılık, Ergenlik, Eğitim Psikolojisi, Akıllı Telefon Bağımlılığı, Psikometrik Test.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, yazar ve arkadaşları tarafından 2016 yılında Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için genellikle yazarlardan izin alınması gerekmektedir. Sorumlu yazarın iletişim bilgileri aşağıda belirtilmiştir. Ölçek, akademik araştırmalarda çoğunlukla ücretsiz olarak kullanılabilir, ancak ticari veya klinik amaçlı kullanımlar için yazarlarla iletişime geçilmesi önerilir.

Sorumlu Yazar: Mehmet Yata. İletişim: mehmetwsata@gmail.com

Orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir:

[akilli-telefon-bagimliliği-ölçeği-lise-ogrencileri-icin-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Yata, M., Çelik, S., Ertürk, Z., ve Taş, U.E. (2016). Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği'nin (ATBÖ) Türk Lise Öğrencileri için Uyarlama çalışması. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 7(1), 156-169.

Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği (Lise Öğrencileri için) Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, kaynak içerikte sağlanmamıştır. Ölçeğin tam maddelerine ulaşmak için ilgili

referans makaleye (?ata et al., 2016) ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM